

Laudáció

Dr. Szendrő Péter díszdoktorrá (DHC) avatása alkalmából

Rendkívüli, az egyetem kitüntető címeinek „békeidős” körülményekre szabott eljárási rendjétől eltérő, a világméretű pandémia negyedik hullámának tetőzése előtti pillanatokban, a betegségtől megrostált akadémiai közösség körülményei között kerül sor a mai díszdoktor-avatásra. A 20. esztendő Sapiaientia Egyetem második Doctor Honoris Causa címének átadására – az elsőt még 2017-ben, Vékás Lajos Széchenyi-díjas akadémikusnak adományozta egyetemünk. Mintha a Gondviselés tudatosan intézkedni próbált volna arról, hogy rendkívüli körülményeket teremtsen egy valóban rendkívüli ember díszdoktorrá avatása számára. Mert azok, akik ismerik, ismerjük Szendrő Péter kitüntetettünket, jól tudjuk, hogy minden kétséget kizáróan, mind szakmailag, mind emberileg egyik kimagasló személyisége a Kárpát-medencei felsőoktatásnak, és általában az egész magyar közösségünknek.

Éppen ezért roppant nehéz Szendrő Péterről laudációt írni. Nehéz, hiszen egyike azoknak, akik nem egyszerűen személyek, tanárok, emberek, hanem – ahogy mondani szoktunk - valóságos „két lábon járó intézmények”. És hadd szóljak ki egy pillanatra a laudált személye mögül: ma itt, ebben a teremben, nagy örömünkre, a Kárpát-medencei magyar felsőoktatás több ilyen két lábon járó intézménye ünnepel velünk. Kitüntetettünk szűk szakmai, mezőgazdasági gépészmérnöki teljesítményét egy pillanatra félretéve azt kell mondanom, hogy ha valaki éjszaka, álmomban azt kérdezné tőlem, a magyar egyetemi tehetséggondozásnak melyek a kiemelt intézményei, akkor bizonyosan azt válaszolnám, hogy „Szendrő Péter”, majd pedig azt, hogy az „Országos Tudományos Diákköri Tanács”. Így, ebben a sorrendben. A tudományos diákköri mozgalomban kifejtett tevékenysége, a mozgalom finalitását, célját, szellemiségét meghatározó belső filozófia kialakításában játszott szerepe elhatároló jelentőségű; banalitás- és evidenciaszámba megy mindannyiunk számára, hogy ő a mozgalom motorja. Maga írja egy személyes vallomásban, hogy „a TDK-ban eltöltött 60 év [...] mind a mai napig maga a gyönyörűség – tanári, mérnöki, kutatói és magánéleti beteljesedés”, és úgyszintén róla emeli ki Pléh Csaba Széchenyi-díjas kognitív pszichológus, oszlopos TDK-tag, hogy „a diákköri mozgalom túlélése, töretlen szocializációs sikere a nagy társadalmi és politikai fluktuáció közepette elnökünk, Szendrő Péter személyes odaadásának és értékeket sosem feladó, hajlékony pragmatizmusának köszönhető.” Gyönyörűség, meggyőződés, hajlékonyság – szólnak ezek a sorok. Szenvedély, értékelvűség, pragmatizmus – fogalmaznám át sommásan mindazt, amit mai kitüntetettünk a diákköri mozgalomban képvisel, s amit kőkeményen hajt be a mozgalomhoz tartozó teljes Kárpát-medencei közösségen.

A „két lábon járó intézmény” jelző után minden bizonnyal fölösleges díjazottunk szakmai, közösségi tevékenységét kimerítően taglalnom – amúgy nem is lenne erre elengedő a laudáció számára fenntartott időkeret. A gödöllői egyetem (bárhogyan is hívták-hívják éppen) örökös rector és professor emeritusa; az MRK Tehetséggondozó Állandó Bizottságának elnöke, a TDK-ért Közhasznú Alapítvány kuratóriumának tagja. Amúgy 1963-tól mindmáig egyetemi oktató, bejárva az akadémiai ranglétra összes fokozatát. Volt tanszékvezető, dékánhelyettes, dékán, jelenleg is habilitációs tanácsi elnök, doktori iskolai elnök – utóbbi minőségében az egyre nagyobb sikernek örvendő Kooperatív Doktori Program egyik kitalálója, mentora. Háromkötetes *Gépelemek* egyetemi jegyzete, valamint az általa szerkesztett, és az összes magyarországi műszaki egyetemen előírt *Gépelemek* egyetemközi tankönyv hosszú idő óta széles körben használatosak a köz- és felsőoktatásban. Gépészmérnökként kiemelkedő eredményeket ért el az aprított növényi struktúra matematikai és mechanikai leírása, az energiatakarékos zöldtakarmány-aprítás, a szecskázott lucerna- és kukoricaszárítás témakörében.

De mi köti Szendrő Pétert a Sapientiahoz, hozzánk? Mi képezte egyetemi közösségünk számára a díszdoktori cím odaítélésének indokát? Tulajdonképpen semmi látványos, pusztán csak annyi, hogy mai kitüntetettünk odaadó támogatása, ügyünk, intézményünk iránti hiánytalan elkötelezettsége egyidős a Sapientiaival. Mondhatnánk úgy is, hogy professzor úr húsz esztendeje tolja egyetemünk szekerét: biztatással, megerősítéssel, valós, tettekben kifejezett támogatással, s ha szükség volt, jótanáccsal, javító szándékú, baráti kritikával. Ott volt már egyetemalapításunk környékén is, s az akkori gödöllői rektor tekintélyével és kapcsolati tőkéjével dolgozott a Sapientia anyaországi felsőoktatási berkekben történő meg- és elismertetésén. Személyén keresztül fiatal intézményünk megfelelő erősségű és folyamatos „hátszelet” kapott a Kárpát-medencei diákköri tevékenységekbe és struktúrákba való beépülésre, s abban is, hogy mára egy jól felépített egyetemi tehetséggondozási rendszerrel, megfelelően kiképzett és elkötelezett kollégákkal, no meg természetesen kiváló diákköri eredményekkel, TDK és OTDK díjakkal rendelkezünk. Szintén személye révén kapcsolódott be a Sapientia Egyetem a Magyar Rektori Konferencia Tehetséggondozó Állandó Bizottságának, illetve a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének munkájába. Mindebben azonban nem csupán a tehetséges fiatalok, kutatók felkarolásának, támogatásának lehetőségeit kereste, hanem a Kárpát-medencei felsőoktatási együttműködést, integrációt. OTDK-elnökként kiemelt szerepe van abban, hogy az elmúlt egy-két évtizedben sor került a magyar intézmények egyféle egyesítésére, a ma már Kárpát-medencei magyar felsőoktatási térnek nevezett konstrukció kialakítására. Ő maga így fogalmazta meg eme kettős célkitűzést: „Megértettem: jövőnk, a nemzet jövője attól függ, hogy a „mesterek” és „tanítványok” legjobbjai képesek-e egymásra találni. Együtt és nem egymás ellenében tovább írni a magyarság sikertörténetét.” És nem utolsó sorban professzor úr még arról is gondoskodott, hogy utódjaként, Weiszbürg Tamás személyében, az OTDT élén egy olyan egyetemi kolléga, barát kerüljön megválasztásra, aki Szendrő Péterhez hasonló mértékben azonosul a Sapientia Egyetem által felvállalt oktatási és közösségi misszióval.

Tisztelt Professzor úr, kedves Péter! Rövid gondolataim zárásaként álljon itt egy igencsak személyes vonatkozás is. Laudációm, melyet néhány percen belül át is fogok adni neked, a következőképpen írtam alá: Tonk Marci, a Sapientia EMTE rektora. Mi mindketten tudjuk, hogy miért – hadd osszam meg most ezt akadémiai közösségünkkel is. Professzor úrnak ugyanis elhatároló szerepe volt abban, hogy mára életérzésemnek, világszemléletemnek megfelelően, még a szervezett formális keretek között sem különböző sallangokkal és titulusokkal szólítanak meg kedves Kárpát-medencei felsőoktatásbeli kollégáim és barátaim, hanem egyszerűen csak „Marciként”. Ebben minden kétséget kizáróan te voltál az első számú ludas, és én roppant hálás vagyok ezért neked. Hisz ennek révén is erősítettél, biztattál, segítettél.

Isten áldja további életedet és munkádat, és kérlek fogadd ünnepélyesen is a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem akadémiai közössége által számodra megítélt Doctor Honoris Causa címet és oklevelet!

Csík Szereda, 2021. október 3.

Tonk Marci
a Sapientia EMTE rektora